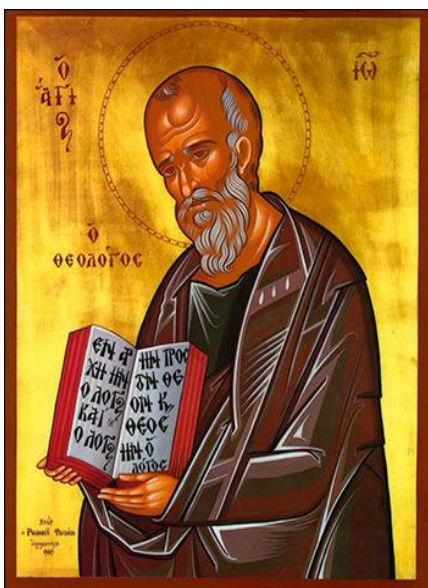

ΧΡΙΣΤΟΣ ΓΕΝΝΑΤΑΙ, ΔΟΞΑΣΑΤΕ

(Δι' ημάς γαρ εγεννήθη ο προ αιώνων Θεός)

Του Ευαγγέλου Γριβάκου, Αντιστρατήγου ε.α.- Νομικού

Ευώδης μυσταγωγική Θεογνωσία αναβλύζει από την αρχή του κατά Ιωάννη Ευαγγελίου: «**Εν αρχή ην ο Λόγος και ο Λόγος ην προς τον Θεόν και Θεός ην ο Λόγος. Ούτος ην εν αρχή προς τον Θεόν. Πάντα δι' αυτού εγένετο, και χωρίς αυτού εγένετο ουδέν έν ό γεγονόςε**» (Ιω. Α'1-3). Το ετυμολογικό νόημα της λέξεως «**λόγος**» σημαίνει στα αρχαία και νέα ελληνικά την ικανότητα επικοινωνίας ενός λογικού όντος με ένα άλλο δια της γλώσσης (ως ανθρωπίνου οργάνου) είτε προς μετάδοση των προϊόντων της νοητικής λειτουργίας του είτε προς παροχή υποσχέσης για την ενέργεια μελλοντικής πράξης ή δέσμευσης. Στον τομέα της φιλοσοφίας, κατά τον **Ηράκλειτο**, είναι η λογική και έννομη τάξη του σύμπαντος,

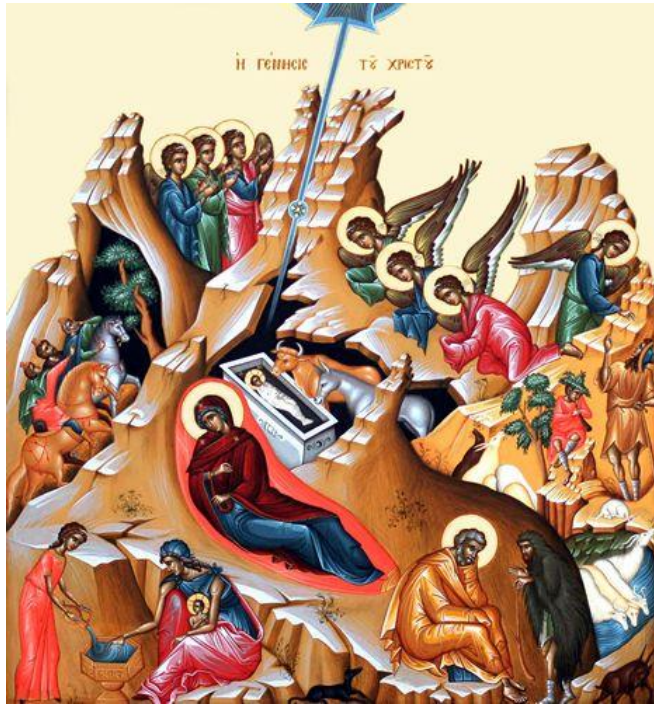
κατά τον **Πλάτωνα**, το μέσον και η αιτία με την οποίαν μπορούν να εννοηθούν τα πάντα και κατά τους **Στωικούς**, η πηγή των ηθικών αξιών, η καθολική ουσία του σύμπαντος, ο Θεός. Όμως, η ευαγγελική έννοια του «**Λόγου**» διαφοροποιείται ριζικά, αποκαλύπτουσα **την προαιώνια Υπόσχεση του Θεού προς σωτηρία του Ανθρώπου και του κόσμου, ταυτίζουσα τον Θεόν-Λόγο με το δεύτερο Πρόσωπο της Αγίας και Ομοουσίου Τριάδος, τουτέστιν Αυτόν Τούτον τον Υιό του Θεού, τον Ιησού Χριστό.**

Η χρήση του ρήματος ειμί (= είμαι) στον παρατατικό χρόνο (**ην= ήταν**) στα ανωτέρω χωρία, ερμηνεύεται ότι **ο Θεός-Λόγος «ήταν», δεν έγινε, «ΗΤΑΝ»,** υπήρξε, δηλαδή, **εξ αρχής, (ο «ΩΝ»),** προ της κτίσεως (δημιουργίας) του σύμπαντος κόσμου, είναι «**Άναρχος**», χωρίς αρχή και τέλος, μη δυνάμενος να λογισθεί ως κτίσμα του Πατρός, αφού προϋπήρξε πάντων των κτισμάτων και κανένα από αυτά δεν έγινε χωρίς Αυτόν.

Όταν ήλθε «**το πλήρωμα του χρόνου**» κατά τις Γραφές, η Θεία Πρόνοια ευδόκησε «**και ο Λόγος σαρξ εγένετο και εσκήνωσεν εν ημίν, και εθεασάμεθα την δόξαν αυτού, δόξαν ως μονογενοῦς παρά πατρός, πλήρης χάριτος και αληθείας**» (Ιω. Α'14). Αυτός ο Ανώματος και Απεριόριστος, «**κλίνας τους ουρανοῦς**», αυτοπεριορίζεται στην γαστέρα της Παναμήμου Παρθένου θαυματουργικά, για να εισέλθει στην ανθρώπινη Ιστορία ασυγχύτως, ως αναλλοίωτος Θεός και τέλειος Άνθρωπος, απαλλαγμένος πάσης αμαρτίας. Η μέχρι τότε κατάρα του χωρισμού του Ανθρώπου από τον Θεό καταργείται και «**ο Λόγος τοις ανθρώποις συναναστρέφη**» (Βαρούχ γ', 38), «**εν ομοιώματι ανθρώπου γενόμενος**» (Φιλιπ. β'7). Ο Θεός έγινε Άνθρωπος για να κάνει τον Άνθρωπο Θεό και να μεταδίδει σε αυτούς που Τον πιστεύουν την χάρη και την αλήθεια της Θεότητός Του.

Για να απαντηθεί το εύλογο ερώτημα της Θείας Ενσάρκωσης, είναι απαραίτητο να γίνει μια ιστορική αναδρομή στον τότε προχριστιανικό κόσμο ο οποίος, σχεδόν ολόκληρος, κατέχονταν από την «ένδοξη» ρωμαϊκή αυτοκρατορία των Αυγούστων, από τον Ευφράτη μέχρι τον Ατλαντικό και από τον Ρήνο και τον Δούναβη μέχρι την Σαχάρα. Στις εξαχρειωμένες κοινωνίες του κόσμου αυτού, όπου πανταχόθεν επικρατούσε η πλάνη, η διαφθορά, το έγκλημα, η ηδυπάθεια, η κοινωνική σήψη, το έγκλημα και κάθε ηθικό πρότυπο είχε εξαφανισθεί, τα σημεία των καιρών έδειχναν την επιτακτική ανάγκη της εκ βάθρων αναβάπτισης ολόκληρης της Οικουμένης, για μια νέα, λυτρωτική αρχή. Και ενώ ο πολυθεισμός και η ειδωλολατρία έκλειναν οριστικά τον ουτοπιστικό κύκλο τους και νομοτελειακά κατέρρεαν, τα έθνη δεν ανέχονταν πλέον την κυριαρχία των ψεύτικων θεών με τα έντονα ανθρώπινα πάθη και η διάνοια οραματίζονταν ένα κυρίαρχο πνεύμα επί του οποίου ήθελε ακουμπήσει την ελπίδα του ο φθαρτός κόσμος, η **Θεία Οικονομία** μερίμνησε για την έλευση του Θεού-Λόγου επί της γης, ώστε να εκπληρωθούν οι προφητείες των Γραφών, να δικαιωθούν οι προσδοκίες και τα όνειρα των λαών και να σωθεί το ανθρώπινο γένος από την φθορά και τον αφανισμό. Παραδείγματα τέτοιων προρρήσεων, μαρτυριών και ελπίδων απαντώνται πολλά στον ιουδαϊκό και λοιπό αρχαίο κόσμο. Χαρακτηριστικά αναφέρονται: (α) Ο Ψαλμός του Δαβίδ όπου ο Θεός λέγει στον Υιόν Του: «**Υιός μου εί σύ, εγώ σήμερα γεννηνικά σε. Αίτησαι παρ' εμού και δώσω σοι έθνη την κληρονομίαν σου και την κατάσχεσίν σου τα πέρατα της γης**» (β) Η προφητεία του Ησαΐα : «**Ιδού σήμερα η Παρθένος εν γαστρί λήψεται και τέξεται υιόν και καλέσεις το όνομα Αυτού Εμμανουήλ**» (γ) Η περικοπή του Ευαγγελιστή Ματθαίου (Β'6): «**Ούτω γαρ γέγραπται δια του Προφήτου (σημ. συντ. του Μιχαίου) : «Και συ Βηθλεέμ, γη Ιούδα, ουδαμώς ελαχίστη εν τοις ηγεμόσι Ιούδα' εκ σου γαρ εξελεύσεται ηγούμενος όστις ποιμανεί τον λαόν μου τον Ισραήλ**» (δ) Η ρήση του Σωκράτη κατά την απολογία του προς τους δικαστές και σε ολόκληρο τον κόσμο: «**Ει μή τινα άλλον ο Θεός υμίν επιτέμψειε, κηδόμενος υμών, καθεύδοντες αν διατελοίτε τον εσαεί χρόνον**» (Πλάτων, Απολ. Σωκρ. ΙΗ, Ε' 31) (ε) Η διαπίστωση του Ρωμαίου ιστορικού Σουητώνιου (περ.69-περ.130 μ.Χ): «**Ητο ήδη πίστις καθολική εις την Ανατολή ότι εκ της Ιουδαίας εξελεύσεται εις Βασιλεύς, μέλλων να ιδρύσει παγκόσμιον αυτοκρατορίαν**» και (στ) Οι θεωρίες των σοφών της Περσίας οι καταχωρημένες στις ιερές βίβλους **Αβέστα (=γνώσις)**, όπου γίνεται μνεία περι ενός μεγάλου Προφήτη ο οποίος «**θα προπαρασκευάσει την βασιλεία του Ορμούσδ, Θεού του φωτός**». Μάλιστα, ευρέως πιθανολογείται ότι οι **τρεις Μάγοι** που προσέφεραν τα δώρα στον Χριστό κατά την Γέννηση Του ήταν ιερείς του Ζωροαστρισμού οι οποίοι, με τα αστρονομικά στοιχεία που διέθεταν από την θέση, την κίνηση και τα μηνύματα των πλανητών, προείδαν και πρόσμεναν την Γέννηση ενός Βασιλέα-Σωτήρα στην Ανατολή. **Ήταν και αυτό ένα είδος προφητείας από το σύμπαν**. Και για τον λόγο αυτόν ξεκίνησαν από την χώρα τους, την Περσία ή την Χαλδαία, για την Παλαιστίνη, καθοδηγούμενοι από τον υπέρλαμπρο αστέρα, του οποίου η έκτακτη εμφάνιση έχει εξηγηθεί επιστημονικά, έστω και με διαφορετικές θεωρίες.

Μυσταγωγικά και ταπεινά γεννήθηκε ο Άχρονος Θεός-Λόγος σε κάποια δεδομένη στιγμή του συμβατικού(γήινου) χρόνου και σε μια χώρα- την Παλαιστίνη- όπου έναυλες ήταν ακόμη οι περι Αυτού προφητείες. **Θεία Αποστολή Του**, πέραν της πεφωτισμένης του κόσμου σωτηρίας ως προελέχθη, ήταν και η επαναφορά του εκπεσόντος Ανθρώπου στην ορθή περί του Θεού-Πατρός αντίληψη και η δια της ειλικρινούς πίστεως και μετάνοιας λύτρωση και μετάπτωσή του από την εκ θανάτου φθορά στην αθανασία της ψυχής και την

αφθαρσία. Ο τόπος της Γέννησής Του, ένα σταυλικό σπήλαιο της Βηθλεέμ, μιας κωμόπολης της Ιουδαίας 9 χλμ νοτίως Ιερουσαλήμ, έμελλε να γίνει η κοιτίδα της νέας θρησκείας η οποία, μετά ολίγον καιρό, επρόκειτο να καταπλήξει ολόκληρη την Υφήλιο. Με την άσημη εμφάνισή Του σφράγισε την αιώνια και αναντίρρητη αλήθεια ότι η **πτωχεία και η αφάνεια** δεν είναι ικανές να ελαττώσουν την πραγματική αξία του ανθρώπου, όπως πάλι δεν μπορούν να προσθέσουν τίποτε σε αυτήν ο πλούτος, η δόξα και η εικονική λαμπρότητα του επίγειου βίου. **«Ήλθε προς ημάς»**, γράφει ο εκκλησιαστι-

κός πατήρ και Επίσκοπος Λούγδουνου (Μιλάνου) Ειρηναίος (130-202 μ.Χ), **«ουχί ως αυτός ηδύνατο, αλλ' ως ημείς ιδείν αυτόν ηδυνάμεθα[.....]. Εάν τις τον ήλιον θεωρών την όψιν αφαιρείται, πώς την λάμπην της Θεότητος θα ηδύνατο να ατενίση ο υπό της αμαρτίας αποχαυνωνθείς και υπό της πλάνης επαμβλυνθείς άνθρωπος;»**. Αν είχε γεννηθεί σε κάποιο χλιδατό παλάτι της Ιερουσαλήμ και στον μετέπειτα βίο του συναναστρέφονταν με πλούσιους και «δοκούντας άρχειν της γης», οι «κοπιώντες και πεφορτιμένοι» άνθρωποι, οι δυστυχείς, οι «ελάχιστοι», οι ασθενείς, δεν θα είχαν το θάρρος ούτε την επιθυμία να τον πλησιάσουν και να ευεργετηθούν από Αυτόν, το δε έργο του θα είχε αποτύχει. Και, μπορεί από τους κατοίκους της γης να έτυχε ψυχρής και αδιάφορης υποδοχής **(«εις τα ίδια ήλθε και οι ίδιοι αυτόν ου παρέλαβον», Ιω Α' 4)**, όμως την νύκτα της Γέννησής Του, τα πλήθη των Χερουβίμ και των Σεραφείμ, αναβαίνοντα και καταβαίνοντα από τους υπέρφωτους ουράνιους θόλους, μελωδικά έψαλλαν τον γλυκύτετο θριαμβευτικό αίνο: **«Δόξα εν υψίστοις Θεώ και επί γης ειρήνη εν ανθρώποις ευδοκία»**.

Τριάντα χρόνια μετά την Γέννησή Του, ο Λόγος ξεκίνησε δημόσια το σωτηριώδες έργο Του στον περιορισμένο παλαιστινιακό χώρο . Αδιάκοπα και ακούραστα περιέρχονταν τις πόλεις και τα χωριά για να διαλύσει το περιβάλλον την ανθρωπότητα ηθικό σκότος : **«Εγώ φως εις τον κόσμον ελήλυθα»**, έλεγε **«ίνα ο πιστεύων εις εμέ εν τη σκοτία μη μείνη» (Ιω. ΙΒ, 46)**. Με απλό και εκφραστικό λόγο και, κυρίως, με τον με τον άσπιλο βίο Του και το άμεμπτο παράδειγμά Του, δίδαξε στους ανθρώπους όσα ο Θεός είχε τάξει για την σωτηρία τους : Πραότητα, ειρήνη, παραμυθία, ευσπλαχνία, εθελουσία. Την ανάγκη για Δικαιοσύνη τόνισε emphaticά: **«πάντα σουν όσα εάν θέλητε ίνα ποιώσι υμίν οι άνθρωποι, ούτω και ημείς ποιείτε αυτοίς»,(Ματθ. Ζ')** και την σωτηρία της ψυχής ανύψωσε σε ύψη δυσθεώρητα: **«Τι γαρ ωφελείται άνθρωπος εάν τον κόσμον όλον κερδίσει, την δε ψυχήν αυτού ζημιωθή;»,(Ματθ. ΙΣΤ, 26)**. Υπεράνω όλων, όμως, παρέσχε την διαβεβαίωση ότι προϋπόθεση εισόδου στην Βασιλεία των Ουρανών ήταν η απόλυτη Πίστη προς τον Θεόν: **«πνεύμα ο Θεός, και τους προσκυνώντας αυτόν εν πνεύματι και αληθεία δει προσκυνείν» (Ιω 4, 24)** και η άμε-

την αγάπη προς τον πλησίον, τα όρια της οποίας επεξέτεινε μέχρι και τους εχθρούς: «**αγαπάτε τους εχθρούς υμών, ευλογείτε τους καταρωμένους υμάς, καλώς ποιείτε τοις μισούσι υμάς, και προσεύχεσθε υπέρ των επηρεαζόντων υμάς και των διωκόντων υμάς**» (Ματθ. Ε, 44). Με τα πολλαπλά Θαύματά Του (ανάσταση νεκρών, θεραπείες ανιάτως πασχόντων, εκβολή δαιμόνων, τιθάσευση των στοιχείων της φύσεως κλπ), έδινε σαφή μηνύματα και εγγυήσεις της θείας Προέλευσής Του και της αυθεντικότητας των υπ' Αυτού επαγγελομένων.

Επί μια τριετία ο κόσμος εμποτίζονταν από τα νάματα της Θείας Διδασκαλίας. Και μετά έγιναν τα γνωστά: Η παράνομη σύλληψη, οι χαλκευμένες κατηγορίες, η άδικη δίκη, η φρικτή Σταύρωση. Με το φοβερό εκείνο και ουρανομήκες «**Τετέλεσται**», ο ελκόμενος επί του Σταυρού Λόγος παρέχει διαβεβαίωση σε Πατέρα και ανθρώπους ότι περάτωσε το έργο Του και εκπλήρωσε την επίγεια Αποστολή Του. Και στη συνέχεια, με την ζωηφόρο **Ανάστασή** του διαρρηγνύει τα δεσμά του θανάτου, αναζωογονεί τα σύμπαντα, εκπληρώνει την από αιώνων Υπόσχεση του Πατρός-θεού περί σωτηρίας του κόσμου διά του Υιού, **δικαιώνει και καταυγάξει την υπερφυή Αυτού ΓΕΝΝΗΣΗ**.

Φαίνεται αρκετά ουτοπιστικό-αλλά δεν είναι-ότι την Κυριακή του Πάσχα, αντί κάποιας αναστάσιμης Περικοπής, αναγιγνώσκεται στους Ναούς η αρχή του κατά Ιωάννη Ευαγγελίου, η οποία, φυσιολογικά, έχει την θέση της στην Λειτουργία των Χριστουγέννων και όχι της Ανάστασης. Δεν πρόκειται, βέβαια, για παράβλεψη του Τυπικού, αλλά για πρόθεση της Εκκλησίας να τονίσει τους ισχυρούς δεσμούς και την συνάφεια που υπάρχει μεταξύ των δυο κορυφαιών σταθμών του απολυτρωτικού Έργου του Θεού-Λόγου, **της Γέννησης και της Ανάστασης**, την σχέση αιτίας –αιτιατού που τις συνδέει, το Α και το Ω της σωτηρίας του ανθρώπινου γένους.

Επίμετρο. Ο εορτασμός της μυσταγωγικής ένθεης Σάρκωσης, τα «**Χριστούγεννα**» όπως την αποκαλούμε, δεν είναι ένα απλό ιστορικό γεγονός ή μια ρομαντική υπόθεση προς τέρψη μικρών και μεγάλων. Είναι το κεντρικό μυστήριο της όλης Θείας Οικονομίας, είναι η, κατά τον **Μ. Βασίλειο**, «**η γενέθλιος ημέρα της Ανθρωπότητας, η κοινή εορτή πάσης φύσεως**». Εν τούτοις, η συντριπτική πλειοψηφία των Χριστιανών υπό την επίδραση της υλόφρονης εποχής μας λησμονεί ή παραβλέπει το πραγματικό νόημα του εορτασμού και, ασυνείδητα ίσως, θεωρεί ότι τα Χριστούγεννα εξικνούνται μόνο στα πλούσια εδέσματα, τα στολισμένα δέντρα, τα ρεβεγιόν, τα ταξίδια, ακόμη και στις πολλές αλλά ανούσιες ευχές. Ιδιαίτερα για την ελληνική πραγματικότητα, η κατάρρευση ή η σκοπούμενη διαστρέβλωση των αξιακών κοινωνικών αγαθών, σε συνδυασμό με την εκκοσμίκευση των θρησκευτικών συμβολισμών, έχει οδηγήσει στην εξάλειψη εκείνων των παλαιών, αγνών και αυθεντικών ηθών, εθίμων και πρακτικών συνηθειών που παραδοσιακά οδηγούσαν τους ανθρώπους στα αληθή μηνύματα και την πραγματική ευωχία του εορτασμού. Λοιπόν, τι δέον γενέσθαι; Με την ευκαιρία των Χριστουγέννων και με πίστη και αυτογνωσία, να καταρρίψουμε τα κίβδηλα τείχη της ουτοπίας και της παραπλάνησης και πέραν αυτών να βρούμε το φως το Επουράνιο, το εκπεμπόμενο από την ταπεινή φάτνη της Βηθλεέμ, το μόνο δυνάμενο να καθαγιάσει και να σώσει τον Άνθρωπο. «**Γνώσεσθε την αλήθεια και η αλήθεια ελευθερώσει υμάς** (Ιω η', 32).

ΧΑΡΟΥΜΕΝΑ ΚΑΙ ΕΥΦΡΟΣΥΝΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ